

จุดสาร

สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ISSN - 1685-7771

พฤศจิกายน - ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

ที่หมายุโกโหตุ มหาราชา

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ก้อยแกลง

สวัสดีค่ะสมาชิกฯ ทุกท่าน ฉบับนี้เป็นฉบับส่งท้ายปีเก่า 2546 ผ่านไปเป็นปีที่ 8 แล้วนะคะ และรอพบกับจุดสารสนเทศฯ โรงเรียนโฉมใหม่ต้อนรับปี 2547 ที่มีทั้งเนื้อหาสาระและบทความข่าวสาร จากสมาชิกฯ ครบครันในเล่ม สำหรับฉบับส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่นี้ นอกจากจะยังเพียบพร้อมไปด้วยเนื้อหาสาระ แล้วก็จะเชิญชวนสมาชิกฯ มาสนุกสนานกับแรลลี่เพื่อสุขภาพแล้ว ยังได้สาระความรู้ทางวิชาการด้านการดูแล สุขภาพด้วย อาหารปลอดภัย และปลูกต้นไม้พระราชทานเพื่อเป็นสิริมงคลกับสถาบันเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ ในรายการ **“แฟมิลี่แรลลี่ สุขนบทเพื่อคนรักสุขภาพ”** และมี ถ้วยรางวัลพระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รอท่านอยู่ งานนี้จะจัดในวันที่ 5 - 6 ธันวาคม 2546 เส้นทางกรุงเทพฯ- ปราจินบุรี - นครนายก - นครราชสีมา สนใจติดต่อสอบถามที่โครงการ อนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ หรือ โทร 0-2361 6348-9, 0-9145 0509, 0-1810 4779 แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า สวัสดีปีใหม่ล่วงหน้าค่ะ

แนะนำที่ปรึกษาและประสานงาน โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

ประวัติ

ชื่อ - สกุล : ผศ. ชีรวรรณ นุชประพันธ์

ตำแหน่งรับราชการ-ทำงาน(สุดท้าย) : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตำแหน่งปัจจุบัน : ที่ปรึกษาและประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

โรงเรียนสมาชิกที่รับผิดชอบ : โรงเรียนสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์ กรุงเทพฯและปริมณฑล

- หน้าที่รับผิดชอบ :
- ให้คำปรึกษาแนะนำ การดำเนินงานโครงการ
 - ประสานงานกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการสนองพระราชดำริโครงการฯ
 - ประสานงานกับคณะปฏิบัติงานวิชาการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
 - เยี่ยมเยียน ให้คำแนะนำโรงเรียนสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียนเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง

ที่อยู่ : ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พญาไท ปทุมวัน กทม. 10330

ที่บ้าน : 0 2511 0480

โทร : 0 1734 3940

ชาวสมาชิก

การประชุมกลุ่มสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

ในวันที่ 18 สิงหาคม 2546 ได้มีการประชุมกลุ่มสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ในเขตจังหวัดกาญจนบุรี สุพรรณบุรี โดยจัดที่โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เข้าร่วมการประชุมและสังเกตการณ์ ในการประชุมมีโรงเรียนสมาชิกต่างๆ รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และปัญหาอุปสรรคที่พบ ส่วนโรงเรียนดลิ่งชันวิทยาและโรงเรียนปริดาวิทย ได้มาบรรยายการดำเนินงานในโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางให้กับโรงเรียนอื่นๆ

วันที่ 30 สิงหาคม 2546 มีประชุม รายงานความก้าวหน้าของกลุ่มสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนใน กทม. และจังหวัดใกล้เคียง จัดขึ้นที่ โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง กทม. ซึ่งมีโรงเรียนสมาชิกมาร่วมนำเสนอการดำเนินงานของแต่ละโรงเรียนในรูปแบบนิทรรศการ และการนำเสนอบนเวที โดยมีนักเรียนเป็นผู้นำเสนอ นอกจากนี้ยังมีการแสดงความสามารถในด้านต่างๆ เช่น การวาดภาพทางวิทยาศาสตร์ทั้งภาพสีและลายเส้น การจัดสวนไม้น้ำ และมีการแสดงต่าง ๆ บนเวทีของโรงเรียนเจ้าภาพ ซึ่งในครั้งนี้คุณพรชัย จุฑามาศ รองผู้อำนวยการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เห็นว่ากลุ่มนี้มีสมาชิกจำนวนมาก การนำเสนองานไม่ทั่วถึง จึงได้จัดประชุมแบ่งกลุ่มย่อยขึ้นอีกครั้งในวันที่ 23 กันยายน 2546 ณ อาคารรับรองพระราชวังดุสิต สนามเสือป่า กรุงเทพฯ ในการประชุมครั้งนี้ได้แบ่งกลุ่ม กทม. และจังหวัดใกล้เคียง ออกเป็น 4 กลุ่มย่อย โดยแต่ละกลุ่มมีประธานและเลขานุการดังนี้

กลุ่มที่ 1	ประธาน - โรงเรียนจิตรลดา
เลขานุการ - โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง
กลุ่มที่ 2	ประธาน - โรงเรียนอุดมศึกษา
เลขานุการ - โรงเรียนบดินทรเดชา(สิงห์ สิงหเสนี)
กลุ่มที่ 3	ประธาน - โรงเรียนอำนวยการศิลป์ธนบุรี
เลขานุการ - โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์
กลุ่มที่ 4	ประธาน - โรงเรียนพิชญศึกษา
เลขานุการ - โรงเรียนไพฑูริย์ศึกษา

การบรรยายพิเศษเรื่องสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน

วันที่ 15 ตุลาคม 2546 ดร.พิศิษฐ์ วรอุไร ประธานคณะที่ปรึกษาโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้ไปบรรยายพิเศษเรื่อง “การใช้สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเป็นปัจจัยแห่งการเรียนรู้แบบบูรณาการ” ณ โรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ อ.เมือง จ.จันทบุรี ให้กับคณะครูอาจารย์ทั้งหมดได้ร่วมรับฟัง ทำความเข้าใจในเรื่องของความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน

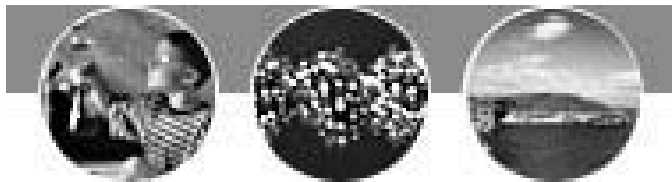

ก้าวไกลไปกับเทคโนโลยีชีวภาพ
เรียบเรียงโดย ปิยรัชฎ์ ปริญญาพงษ์
piyarat@rspg.org.

ก้าวไกลกับเทคโนโลยีชีวภาพฉบับนี้ ขอคุยเรื่องผู้ที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาการแพทย์ของปี ค.ศ. 2003 ได้แก่ นายพอล ซี. ลอเตอร์เบอร์ ชาวอเมริกันวัย 74 ปี กับเซอร์ปีเตอร์ แมนสฟิลด์ ชาวอังกฤษ วัย 70 ปี ได้รับรางวัลโนเบลสาขาการแพทย์ร่วมกัน จากผลงานการใช้คลื่นความถี่ของแม่เหล็กดูภาพอวัยวะในร่างกาย โดยไม่ต้องใช้การผ่าตัดด้วยระบบการถ่ายภาพอวัยวะในร่างกาย หรือ เอ็มอาร์ไอ. ซึ่งนับเป็นเครื่องมือแพทย์ที่มีความจำเป็นและมีประโยชน์ในการวินิจฉัยโรคได้แม่นยำยิ่งขึ้นในปัจจุบันนี้

การทำงานของเครื่องเอ็มอาร์ไอ. นั้นเป็นการเปลี่ยนอะตอมของธาตุไฮโดรเจนในเนื้อเยื่อของร่างกายให้เป็นเครื่องส่งสัญญาณวิทยุขนาดจิ๋วมายังเครื่องเอ็มอาร์ไอและอะตอมของไฮโดรเจนเป็นส่วนประกอบของน้ำในร่างกาย การถ่ายภาพอะตอมไฮโดรเจนซึ่งอยู่ในอวัยวะส่วนต่าง ๆ ก็จะปรากฏเป็นภาพของอวัยวะเหล่านั้นในเวลาต่อมา นายพอล ซี. ลอเตอร์เบอร์กับเซอร์ปีเตอร์ แมนสฟิลด์ จะได้รับรางวัลเป็นมูลค่า 1 ล้าน 3 แสนเหรียญสหรัฐ หรือกว่า 40 ล้านบาทหาอ่านเพิ่มเติมได้จาก <http://www.almaz.com/nobel/>

อีกเรื่องก็เป็นเรื่องต้นไม้ของครอบครัว ประเพณีของฝรั่งเศส เวลามีนุคคลอันเป็นที่รักในครอบครัวเสียชีวิต ก็มักจะมีการปลูกต้นไม้ยืนต้นเป็นที่ระลึกแก่คนที่รัก สิ่งนี้จึงเกิดเป็นหัวข้องานวิจัยชื่อต้นไม้ของครอบครัว โดยนักศึกษา 2 คนจาก Royal College of Art ที่ลอนดอน มีแผนจะผสมพันธุ์ต้นไม้ที่มีสารดีเอ็นเอของมนุษย์เป็นส่วนประกอบ โดยมีการใส่ดีเอ็นเอของมนุษย์ในส่วนที่ไม่ได้ใช้ของต้นไม้ ทำให้มันมีข้อมูลพันธุกรรมของมนุษย์ที่เป็นเจ้าของอยู่ และต้นไม้ก็จะมีลักษณะเหมือนเดิม ต้นไม้นี้อาจจะใช้แทนป้ายหลุมศพ หรือเป็นอนุสรณ์เฉพาะเพื่ออุทิศให้แก่บุคคลอันเป็นที่รัก เช่นญาติและเพื่อนที่จากไป งานนี้ก็เป็นความร่วมมือระหว่างเทคโนโลยีชีวภาพและประเพณีอย่างกลมกลืนและน่าประทับใจไปอีกแบบ ทำให้คนรักต้นไม้มากขึ้นได้อย่างไม่น่าเชื่อ หาอ่านเพิ่มเติมได้จาก <http://www.rca.ac.uk> แลพบกันใหม่ฉบับหน้าค่ะ

เปิดรูกกลางบาน โดย พี่ซุ้ย

ต่อจากฉบับที่ 5

สีย้อมจากพืช

สวัสดีค่ะก็พบบันอีกเช่นเคยกับเปิดรูกกลางบ้านนะคะ ฉบับที่ผ่านมาพี่ก็ได้้นำพืชที่สามารถใช้ย้อมผ้าให้หน่อยๆ ลองทำกันแล้วนะคะแต่ยังไม่จบก็เลยมาต่อกันที่ฉบับนี้ค่ะ และพืชบางชนิดก็สามารถนำไปเป็นส่วนผสมของอาหารได้อีกหลายชนิด ดังจะยกตัวอย่างให้เห็นจากรูปนะคะ

ดอกอัญชัน ใช้แต่งสีม่วงหรือสีน้ำเงิน โดยใช้กลีบดอกกลางให้สะอาด นำมาโขลกพอแหลก เติมน้ำเล็กน้อย คั้น กรอง จะได้น้ำสีน้ำเงินเข้ม ถ้าอยากให้เป็นสีม่วงให้เติมน้ำมะนาวเล็กน้อยจะเปลี่ยนสีจากน้ำเงินเป็นสีม่วงทันทีนำไปใช้แต่งสีขนมหรืออาหาร เช่น ขนมน้ำดอกไม้ ขนมขอม่วง ขนมชั้น เป็นต้น

ดอกโสน มีประโยชน์หลายอย่าง ใช้เป็นอาหาร เช่น นำมาทอดกับไข่ หรือนำมาทำขนม เช่น ขนมดอกโสน ใช้ดอกที่โตเต็มที่แต่งสีเหลือง โดยนำดอกโสนสดมาล้างให้สะอาดนำมาบดหรือโม่ผสมกับแป้งที่ใช้ทำขนมจะได้แป้งสีเหลืองและมีกลิ่นหอม นำแป้งที่ได้ทำขนมต่างๆ เช่น ขนมดอกโสน ขนมจีบหมู ขนมบัวลอย เป็นต้น

ขมิ้นชัน และขมิ้นอ้อย ใช้แต่งสีเหลืองหรือสีส้ม ในอาหารหลายชนิด เช่น แกงเหลือง แกงส้ม ข้าวเหนียวเหลือง แกงกะหรี่ โดยใช้เหง้าสด นำมาล้างให้สะอาด ปอกเปลือก บดหรือตำให้ละเอียด เติมน้ำเล็กน้อย คั้น กรอง จะได้น้ำสีเหลืองเข้ม นำไปแต่งสีอาหารได้ หรือตำปนกับน้ำพริกแกงก็ได้

ตาล ตาลโตนด เนื้อสีเหลืองจากผลสุกให้สีเหลือง ใช้แต่งสีและกลิ่นขนม เช่น ขนมตาล ขนมบัวลอย ขนมจีบหมู โดยใช้ผลแก่สุกหอม นำมาปอกเปลือกออก จะเห็นเส้นใยสีเหลืองและๆ หุ้มเมล็ดไว้ ใข้มีอนุวดเอาเนื้อที่เป็นสีเหลือง ออกให้หมด เทลงถุงผาหนาๆ ไซของหนักๆ ทบให้แน่นจะได้น้ำตาลสีเหลือง ใช้ทำขนมตาล และใช้แต่ง สีเหลืองในขนมอื่นๆ

แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้าค่ะ

ขนมและอาหารทำจากแป้งผสมกับสีจากธรรมชาติ

บทความผู้ทรงคุณวุฒิ

พันธุ์ไม้ที่ใช่เป็นส

โดย ศ.ดร.เพียว เหมือนวงษ์ญาติ

พลูคาว

Houttuynia cordata Thunb.

วงศ์

Saururaceae

ชื่ออื่นๆ

ผักกานตอง(แม่ฮ่องสอน) ผักเข้ตอง ผักคาวตอง(เหนือ) ผักคาวทอง พลุแก(กลาง) อื่นซอเซ้า(จีน) หื้อแซเซ้า(จีนกลาง)

ลักษณะ

ไม้ล้มลุกอายุหลายปี สูงได้ถึง 20-30 ซม. ทุกส่วนมีกลิ่นคาว ลำต้นเลื้อยทอด รากจะงอกออกตามข้อ ใบเดี่ยว เรียงสลับ แผ่นใบรูปหัวใจขนาดใหญ่ ส่วนของฐานใบจะโค้งมากกว่าใบพลู ดอก ช่อออกตรงปลายยอด มีใบประดับอยู่ตรงโคนช่อดอกสีขาวนวล 4 ใบ ดอกย่อยขนาดเล็ก ไม่มีกลีบดอก และก้านดอกย่อย ดอกย่อยติดบนแกนกลม ผล เป็นผลแห้งแตกได้

ประโยชน์

อาหาร ใบสด มีรสเผ็ดคาว ทางภาคเหนือและภาคอีสานรับประทานเป็นผักสดกับลาบ ก้อยและน้ำพริก เมื่อรับประทานจะช่วยดับกลิ่นคาวลงได้
 ทางยา ตำรายาจีน ไซ่ ทั้งต้น เป็นยาขับปัสสาวะ ฆ่าเชื้อในทางเดินปัสสาวะ
 ยาไทย ใบ แกกามโรค ทำให้น้ำเหลืองแห้ง รักษาโรคผิวหนังและยังเป็นยาดำเนินเอื้องอก

ตำลึง

Coccinia grandis (L.) Voigt

ชื่อพ้อง

C. indica Wight & Arn.

วงศ์

Cucurbitaceae

ชื่อสามัญ

Ivy Gourd

ชื่ออื่นๆ

ผักแคบ(เหนือ) แคเคาะ(กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) สี่บาท(กลาง)

ลักษณะ

ไม้เถา อายุหลายปี พันเถาเลื้อยกับต้นไม้อื่นๆ โดยมีมือเกาะเป็นเหมือนลวดสปริง ใบเดี่ยว ออกสลับ มือเกาะจะออกตรงข้ามกับใบเถาปลายเถา แผ่นใบรูป 5 เหลี่ยม หรือเว้าลึก 3-5 แฉก ผิวใบเป็นมัน สีเขียวแก่ ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่คนละเถา ดอกเดี่ยวหรือออก 1-2 ดอกตรงซอกใบ กลีบดอกสีขาว ติดกันเป็นรูปประฆังปลายกลีบจะแฉก 5-6 แฉก ผล รูปทรงกระบอกเหมือนแตงกวา แต่ขนาดเล็กกว่ามาก ผล สีเขียวลายขาว ลูกสุกสีแดงสด เนื้อนิ่มภายในมีเมล็ดจำนวนมาก

ประโยชน์

อาหาร ยอดอ่อน เป็นผักจิ้ม ทอดไข่ แกงเลียง แกงจืด ใส่ก้วยเตี๋ย ผลอ่อนใช้ดอง เช่นเดียวกับแตงไทย ใบตำลึง เป็นอาหารที่มีวิตามินเอสูง เวลาหุงต้มต้องใช้ไขมันช่วย เพราะวิตามินเอละลายได้ดีในไขมันแต่ไม่ละลายในน้ำ
 ทางยา ช่วยลดน้ำตาลในเลือดได้ ไซ่เถาตำลึงแก่ๆ และใบ ตำ เติมน้ำ คั้นเอาน้ำดื่มวันละ 2 ครั้งช่วยย่อยอาหารพวกแป้ง เนื่องจากในใบตำลึงมีเอนไซม์อะไมเลส(amylase) ย่อยแป้งได้แต่เอนไซม์นี้จะถูกทำลายได้ง่ายเมื่อถูกความร้อน ดังนั้นถ้าจะรับประทาน เป็นยาช่วยย่อยจะต้องเตรียมตำลึงโดยไซ่ ความร้อนไม่ให้สูง เป็นยาช่วยลดอาการพิษ ผื่นคัน แก้อักเสบจากแมลงกัดต่อยหรือถูกพิษพิษไซ่ ใบเทศลาดสดๆ ล้างน้ำให้สะอาด ตำให้แหลก เติมน้ำสอพองเพื่อช่วยไหยาคิดแผลดี สำหรับดินสอพองเป็นยาเย็นเช่นกัน ไซ่น้ำยาทาบริเวณที่มี อาการแพ้ คันหรือใช้พอก ทายาบ่อยๆ หรือเปลี่ยนยาพอกบ่อยๆ หรือจนกว่าจะหายอักเสบ คัน

สมุนไพรและอาหาร

บุก

Amorphophallus campanulatus Bl. ex Decne.

วงศ์	Araceae
ชื่อสามัญ	Stanleys Water-tub, Elephants Foot Yam.
ชื่ออื่นๆ	บุกคางคก(ชลบุรี) เบี้ยเบือ(แม่ฮ่องสอน) บุกบาน มันชูริน(กลาง) หัวบุก(ปัตตานี)
ลักษณะ	พืชหัวอายุหลายปี ลำต้นอวบอ้วนขนาดใหญ่ค่อนข้างกลมแบน สีน้ำตาล อยู่ใต้ดิน ก้านใบยาวใหญ่ โผล่มาเหนือดิน ใบ เดี่ยว ขนาดใหญ่ แผ่นใบมีดวงๆ สีเขียว ขอบใบหยักเว้าลึกเหมือนขนนกเป็น 3 แฉก ดอก ช่อ ก้านช่อดอกสั้น กลม ใหญ่ มีกาบ(spathe) หุ้มช่อดอกชนิดช่อเชิงลดมีกาบหุ้ม (spadix) มิด เมื่อดอกบานกาบหรือใบประดับจะเปิดออก ขอบกาบนี้จะหยักเป็นคลื่น ตัวช่อดอกเป็นแท่งกลม ยาวเท่ากับใบประดับ ใบประดับนี้จะหุ้มช่อดอก ปลายจะเหมือนรูปกรวยคว่ำ ขนาดใหญ่ลักษณะ ย่นยับเป็นร่องลึก มีสีแดงหรือสีม่วงเข้ม แท่งของช่อดอกมีดอกเพศเมียอยู่ล่างสุด ดอกเพศผู้อยู่ตอน บน เมื่อบานดอกจะมีกลิ่นเหม็นเหมือนเนื้อเน่า ผล สดเนื้อนุ่ม สุกเป็นสีแดง
ประโยชน์	อาหาร <i>ก้านใบอ่อนที่แผ่นใบยังไม่คลี่</i> นำไปหุงต้มรับประทานได้ <i>หัวใต้ดิน</i> รับประทาน หัวจะมีแป้ง ในบุกบางสายพันธุ์จะมีแป้งเรียกว่า กลูโคแมนแนน เป็นสารพวกคาร์โบไฮเดรต ซึ่งใช้เป็นอาหาร ทางยา หัว ที่มีสารกลูโคแมนแนนช่วยลดน้ำตาลในเลือด ลดปริมาณโคเรสเตอรอลในเลือดและในตับ ใช้ในอุตสาหกรรมยา อื่นๆ ใช้ในเครื่องสำอาง

ชาพลู

Piper asrmentosum Roxb.

วงศ์	Piperaceae
ชื่อสามัญ	-
ชื่ออื่นๆ	นมวา(ใต้) พลูนก ผักปูนก(พายัพ) พลูลิง ผักปุนา ผักพลูนก(เหนือ) ผักอีเล็ด ผักนางเล็ด ผักแค ผักปูลิง(อีสาน)
ลักษณะ	<i>ไม้มลูด</i> มีไหลงอกเป็นต้นใหม่ เลื้อยไปเรื่อยๆ ใบ เดี่ยวเรียงสลับ แผ่นใบสีเขียวเป็นมันรูปหัวใจ แผ่นใบไม่เรียบ ดอก ช่อสั้นๆ สีขาวตั้งขึ้น ออกตรงซอกใบ ดอกแยกเพศ ผล เป็นผลสด
ประโยชน์	อาหาร <i>ใบเทศลาด</i> ใช้ทำเมี่ยงคำ แกงป่า แกงคั่ว ทางยา <i>ทั้งต้น</i> ขับเสมหะ <i>ใบ</i> เป็นยาขับลม ช่วยเจริญอาหาร <i>ราก</i> เป็นยาปรุงธาตุ ใช้รักษาอุจจาระร่วง <i>ชาพลูทั้งห้า</i> คมนำรับประทานแต่น้ำ ช่วยลดน้ำตาลในเลือด

พรรณไม้นามู

โดย...พีหนุ่ม

โครงสร้างภายนอกของพืช เพื่อการศึกษาพรรณไม้ในสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน : ใบ (Leaves)

ชนิดของใบ

1. ใบเดี่ยว (simple leaf) คือ ใบที่มีแผ่นใบเดี่ยวและมีก้านใบเดี่ยว
2. ใบประกอบ (compound leaves) คือ ใบที่ประกอบด้วยแผ่นใบมากกว่า 1 เรียกใบเหล่านี้ว่าใบย่อย (leaf-lets) มีหลายแบบ คือ

ใบประกอบแบบขนนก (pinnately compound leaves) เป็นใบประกอบที่มีใบย่อยออก 2 ข้างของแกนกลาง (rachis) ซึ่งเป็นส่วนที่ต่อจากก้านใบ แบ่งย่อยเป็นใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ (odd-pinnate หรือ imparipinnate) และใบประกอบแบบขนนกปลายคู่ (even-pinnate หรือ paripinnate)

ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น (bi-pinnately compound leaves) เป็นใบประกอบแบบขนนกที่แกนกลางแตกแขนงออกเป็นแกนกลางที่สองแล้วจึงจะมีใบย่อยแบบขนนก

ใบประกอบแบบขนนกสามชั้น (tri-pinnately compound leaves) เป็นใบประกอบที่แกนกลางที่ 2 แตกออกเป็นแกนกลางที่ 3 จึงจะมีใบย่อยแบบขนนก

ใบประกอบแบบนิ้วมือ (palmately compound leaves) เป็นใบประกอบที่ก้านใบย่อยทุกใบออกจากตำแหน่งเดียวกับตรงปลายก้านใบ

เส้นใบ (vein)

การเรียงตัวของเส้นใบบนแผ่นใบมี 3 แบบ คือ

1. เส้นใบขนาน (parallel vein) ส่วนมากพบในพืชใบเลี้ยงเดี่ยว มี 2 แบบ
 - เส้นใบขนานตามความยาวของใบ คือ เส้นใบที่เรียงขนานกันตั้งแต่ฐานใบถึงปลายใบ เช่น หลู่ อ้อย ข้าว
 - เส้นใบเรียงขนานกันแบบขนนก คือ เส้นใบที่เรียงขนานกันจากเส้นกลางใบไปสู่ขอบใบ เช่น กลวย จิง

พุ่มรักษา

2. เส้นใบร่างแห (netted vein) มี 2 แบบ
 - เส้นใบร่างแหแบบขนนก คือ เส้นใบที่แยกจากเส้นกลางใบทั้ง 2 ข้าง เช่น ขนุน มะม่วง
 - เส้นใบร่างแหแบบนิ้วมือ คือ เส้นใบที่ออกจากจุดเดียวกันที่โคนใบไปถึงปลายใบ เช่น มะละกอ พักทอง

ใบประกอบแบบขนนก (pinnately compound leaves)

ใบประกอบแบบขนนกปลายคี่ (odd-pinnate)

ใบประกอบแบบขนนกปลายคู่ (even-pinnate)

ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น (bi-pinnately compound leaves)

ใบประกอบแบบนิ้วมือ (palmately compound leaves)

เส้นใบขนานตามความยาวของใบ (longitudinal parallel vein)

เส้นใบร่างแห (reticulated vein)

เส้นใบร่างแหแบบนิ้วมือ (palmately reticulated vein)

สร้างสรรค์จากสมาชิก

ก็มาพบกันอีกครั้งนะคะกับมุมสร้างสรรค์จากสมาชิก ฉบับนี้ก็เป็นฉบับสุดท้ายของปีที่ 8 นะคะ เป็นฉบับส่งท้าย ปีเก่า กัน พี่ก็ได้นำภาพวาดสวยๆจากฝีมือการวาดของน้องๆ สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โรงเรียนอานวยศิลป์ธนบุรี กรุงเทพมหานคร น้องๆ สมาชิกคนใดสนใจก็ลองนำภาพวาดสวยๆ คำนล่าง หรือแสดงฝีมือเองทำเป็น ส.ค.ส. เพื่อเป็นของขวัญ ให้เพื่อนๆในช่วงปีใหม่นะคะ

ชื่อ แคโรท (Carrot)
 ชื่ออื่นๆ ผักกาดหัวเหลือง ผักชีหัว
 ชื่อวงศ์ UNBELLIFERAE
 ชื่อวิทยาศาสตร์ *Daucus carota* linn Subsp.
 ประโยชน์ มีสารเบตาแคโรทีน มีโปรตีนคาร์โบไฮเดรต ใยอาหาร ทำให้อินทรีย์แข็งแรง ทำให้กระดูกเข็งกัน

ชื่อ มะนาว
 ชื่ออื่นๆ มะนาว หมากรุก มะนาวดัด
 ชื่อวงศ์ RUTACEAE
 ชื่อวิทยาศาสตร์ *Citrus aurantifolia* Swing
 ประโยชน์ นำจากผลใช้ปรุงรสอาหารให้มีรสเปรี้ยว

ชื่อ สับปะรด
 ชื่ออื่นๆ สับปะรดลาย
 ชื่อวงศ์ BROMELIACEAE
 ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ananas comosus* Morr
 ประโยชน์ ขับเหงื่อ ขับปัสสาวะ

ชื่อ มะละกอ
 ชื่ออื่นๆ ลอกอ แตงตน มะกวยเทศ
 ชื่อวงศ์ CARICACEAE
 ชื่อวิทยาศาสตร์ *Carica papaya* Linn
 ประโยชน์ ผลดิบ รับประทาน

พฤกษารรณศิลป์ ดวงแก้ว

สวัสดีค่ะน้องๆ สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนทุกท่าน ฉบับนี้ในมุม “พฤกษารรณศิลป์” พี่ก็ได้้นำบทกลอน เกี่ยวกับต้นไม้ ที่น้องๆ สมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน โรงเรียนกัลยวิทย์ แขวงจระเข้บัว เขตลาดพร้าว กรุงเทพฯ ได้ส่งเข้ามา

ทับทิม

กลอน

ทับเอยทับทิม	มีประโยชน์มากมาย
ช่วยแก้โรคร้าย	ต่างนานา
แสนหวานแสนอร่อย	อย่ามัวเร่งช้า
ร่วมแรงร่วมใจ	มาช่วยแบ่งปันเอย
	เด็กหญิงสุกษา วงษ์ยี่
	ป.4/2 โรงเรียนกัลยวิทย์

ด.ญ. สุกษา วงษ์ยี่ ป.4/2 โรงเรียนกัลยวิทย์

ประโยชน์ของทับทิม

เปลือกและผลของทับทิม ถ้านำไปต้มก็ได้แก้อ่อนเดิน แก้บิด ถ่ายพยาธิลำไส้ ส่วนเมล็ดก็กินได้ ต้นของทับทิมนั้นสูงมาก ผลของทับทิม ถ้าอ่อนจะมีสีเขียว แต่แก่จะมีสีแดง

เด็กหญิงพรทิพา วิจิ้งเจริญ
ป.4/2 โรงเรียนกัลยวิทย์

กระเจี๊ยบแดง

บทกลอนของฉัน

เจ้ากระเจี๊ยบเอ๋ย	เจ้าเคยเป็นยา
ตั้งแต่รุ่นย่า	มาถึงรุ่นเรา
เขาไซ้แก้ไข้	กินแล้วหายเสรา
รสชาติไม่เบา	มีสีแดงแดง
	เด็กหญิงสิริกัทร เอี่ยมน้อย
	ป.4/1 โรงเรียนกัลยวิทย์

สรรหา มาฝาก

โดยพี่ไม้

สวัสดีค่ะ ใกล้ขึ้นปีใหม่อีกแล้ว เวลาผ่านไปอีกหนึ่งปีเหมือนติดปีกบินเร็วมากค่ะ ในวันปีใหม่ 2547 ใคร ๆ ก็นึกถึง แต่ของขวัญปีนี้น้อง ๆ มีของขวัญในใจจะให้ใครบ้างค่ะ มีของขวัญสำหรับคุณแม่หรือยังค่ะ พี่ว่าแค่กราบบน ตักงาม ๆ เขียนการ์ดเล็ก ๆ ที่มากด้วยความหมายก็ชื่นใจแล้วละค่ะ ปีนี้พี่มีตัวอย่างการ์ดสามมิติเล็กๆ มาฝากน้อง ๆ จะนำไปติดบนกล่องของขวัญด้วยก็ได้นะค่ะถ้าน้อง ๆ จะให้ของขวัญวันปีใหม่นะด้วย วาดภาพประกอบด้วยฝีมือของน้องๆ เอง น่าภูมิใจนะค่ะ ไม่ยากเลยละค่ะ

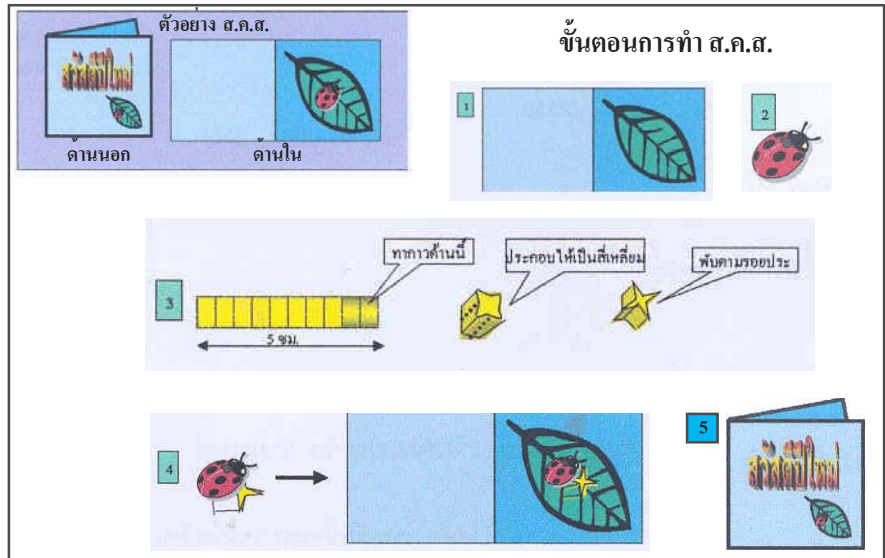
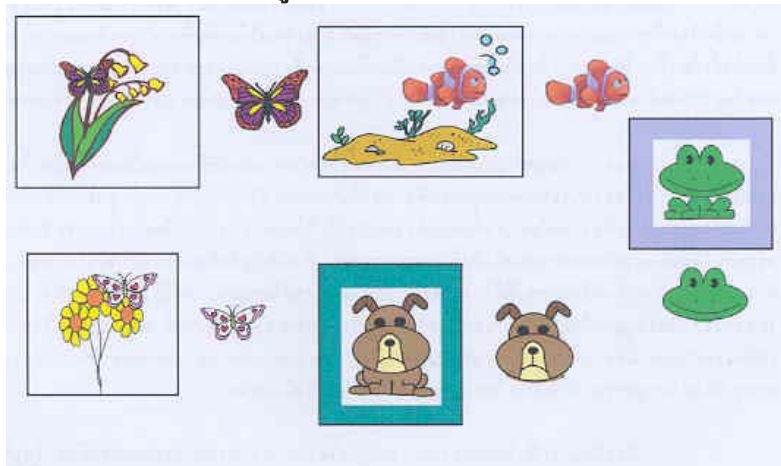
อุปกรณ์

1. กระดาษปอนด์
2. กรรไกร หรือ คัตเตอร์
3. สี (จะเป็นสีอะไรก็ได้ตามถนัด)
4. ยางลบ ดินสอ
5. กาว

วิธีทำ

1. กระดาษปอนด์ขนาด 6 ซม.X 12 ซม. สำหรับการ์ดเล็ก ๆ หรือขนาดตามใจชอบ ตัดกระดาษปอนด์ตามขนาดที่ต้องการ พับครึ่ง กางกระดาษออก วาดรูปสวย ๆ ตามที่ต้องการด้านขวามือส่วนด้านซ้ายมือไว้เขียนคำอวยพร
2. วาดรูปที่ต้องการให้เป็นรูปสามมิติ แล้วตัดรูปตามเส้นที่วาด
3. นำกระดาษปอนด์ยาว 5 ซม. กว้าง 1 ซม. มาพับเป็น 5 ส่วน แล้วประกอบให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมจากนั้นพับตามรอยประ
4. นำกระดาษตามข้อ 3 มาติดกาว ด้านหนึ่งติดกับภาพที่ต้องการให้เป็นสามมิติ อีกด้านติดกับภาพที่วาดไว้ในข้อ 1 ตรงตำแหน่งที่ต้องการ
5. วาดภาพตกแต่งด้านหลังการ์ดให้สวยงาม ก็จะได้การ์ดสามมิติเล็กๆ ที่น่ารักละ

ตัวอย่างรูปที่นำไปทำ ส.ค.ส. สามมิติ

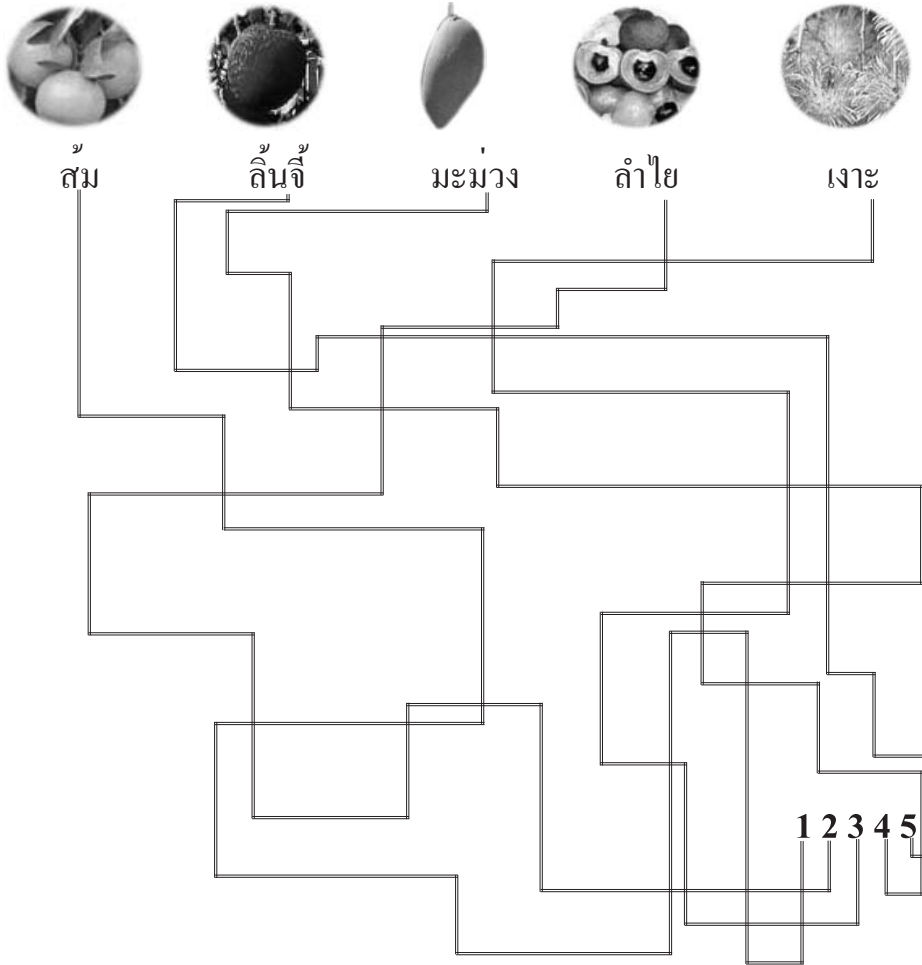

มูมนี่มีรางวัล

Kwangtawai@chaiyo.com โดย หนูดา

สวัสดีค่ะ พบกันอีกเช่นเคยนะคะกับมูมนี่มีรางวัล ฉบับนี้ก็เป็นฉบับสุดท้ายของปีนี้นะคะ ซึ่งพี่ก็ได้นำเกมที่น่าเล่นและน่าสนใจมาให้เพื่อนๆ เล่นกันอีกแล้วนะคะ เป็นเกมเกี่ยวกับการเดินทางตามเส้นทางเพื่อหาผลไม้แต่ละชนิด ว่าใช้เส้นทางหมายเลขอะไร เพื่อให้เดินถึงจุดหมายที่เราต้องการเมื่อทราบคำตอบแล้วก็รีบส่งคำตอบกันเข้ามาเรื่อยๆ นะคะ

ที่ปรึกษาทางวิชาการ : ศ.พิเศษ ประชิด วามานนท์ ผศ. จิรายุพิน จันทระประสงค์ ศ. ดร. เพียว เหมือนวงษ์ญาติ คณะอาจารย์ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะอาจารย์ภาควิชาพฤกษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผลิตที่ : ฝ่ายผลิตสื่อกราฟิก โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10303

ติดต่อได้ที่ : นายพรชัย จูฑามาศ
สำนักงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
สวนจิตรลดา ถ.ราชวิถี เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10303 โทร. 0 2282 0665, 0 2282 1850 โทรสาร 0 2282 0665
www.rspg.thaigov.net
e-mail : dongdib05@plantgenetics-rspg.org